

Mineralene i Husebyåsen feltspatbrudd, Vesterøya, Sandefjord

Svein A. Berge

Innledning

Et stort antall syenittpegmatitter og mineraler er kjent og beskrevet fra halvøya Vesterøya i Sandefjord kommune, Vestfold (Berge & Andersen 2002, Larsen et al. 2010). Noen av de mest kjente forekomstene er blitt behandlet mer detaljert som Vøra (Raade & Larsen 1980, Larsen et al. 2010), Buer (Berge et al. 2011) og Virikkollen (Larsen & Kolitsch 2012). På Husebyåsen, i de sentrale deler av Vesterøya, finner vi et lite brudd; et forsøksskjerp på feltspat anlagt i en stor, grovkornet pegmatittgang. Drift på feltspat i grovkornige pegmatittganger i larvikitt er kjent fra Jahren, Fuglevika og Rakke i Stavern (Andersen, 1923). Men denne er det eneste kjente i Sandefjord. En rekke mineraler har blitt innsamlet her siden den ble oppdaget av lokale mineralsamlere på begynnelsen av 1970-tallet, blant dem gode krystaller av katoforitt, magnetitt og epididymitt. Denne artikkelen vil gi, som et bidrag til mineralogien i Larvik pluton kompleks, en oversikt og beskrivelse av mineralene funnet i denne forekomsten.

Forekomsten er registrert i prosjektet: «Registrering av geologiske og geokulturelle lokaliteter i Buskerud, Telemark og Vestfold», initiert av fylkesgeologen for Buskerud, Telemark og Vestfold i år 2000.

Geologi

Geologisk hører vårt område til Larvik plutonkompleks (LPC) som ble dannet i det karbo-permiske Vestfold grabensegmentet i den sørlige delen av Osloriften. Berggrunnen på Vesterøya hører til pluton IV av LPC, med kvarts- til nefelinfrie til lett silika-undermettede larvikitter (Oftedahl & Petersen 1978, Larsen et al. 2010). Pegmatittene i pluton IV kan etter Brøgger (1890), modifisert av Larsen et al. (2010), karakteriseres som tilhørende *Stavern-typen*. Disse er grovkornede pegmatitter relatert til larvikitt og domineres generelt av K-feltspat, sorte amfiboler, titanomagnetitt, mindre biotitt, fluorapatitt, pyroklor og zirconolitt (*polymignitt*).

Feltspatbruddet

Forekomsten ligger på nordsiden av en liten ås, Husebyåsen, like vest for Kariåsen idrettsanlegg i Vesterøya idrettspark. Den ligger på området til gårdsbruket Huseby 110/2. Etter gårdshistorien i Møller (1985) er Edvard Jacobsen (1881-1955) oppført som eier av forekomsten under driftsperioden.

Det ble drevet på feltspat en kort periode før århundreskiftet, antakelig fra rundt 1895 og i noen år fremover. Sortert materiale ble trillet (av svensker) 50-60 m sydover kollen fram til åskanten og sendt ned i en trefenne. Der ble feltspaten lastet over i hestekjerrer hvor innleide bønder kjørte materialet langs en gammel drivvei ned til østsiden av Korsvikbukta, en strekning på ca. 1 km, for utskiping med mellomstore skuter (pga. grunt farvann). Feltspaten ble så skipet til Tyskland for bruk i framstilling av porselen (pers. medd. Gunnar Huseby 2013).